

BÁO CÁO RÀ SOÁT ĐẦU TƯ VÀ CHI TIÊU CÔNG CHO BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU (CPEIR) – GIAI ĐOẠN 2016-2020 – TỈNH KON TUM

1. Tình hình biến đổi khí hậu ở Kon Tum

Giới thiệu chung về tỉnh Kon Tum

Kon Tum là tỉnh cực Bắc của khu vực Tây Nguyên, ngã ba Đông Dương, phía Tây dãy Trường Sơn.

Năm 2018, dân số của tỉnh Kon Tum là khoảng 534.000 người, tổng sản phẩm trên địa bàn (GRDP) bình quân đầu người đạt 37,5 triệu đồng (tương đương 1.628 đô la). tổng giá trị GRDP của toàn tỉnh đạt 20,1 nghìn tỉ đồng (870 triệu đô la). Tốc độ tăng trưởng GRDP năm 2018 đạt 8,1%, mức tăng trưởng kinh tế ấn tượng trong năm 2019 đạt 9,9%, thu nhập bình quân đầu người 3,8 triệu đồng/tháng. Lĩnh vực nông, lâm nghiệp và thủy sản tăng 5,6%; Lĩnh vực công nghiệp và xây dựng tăng 15,8%; Lĩnh vực dịch vụ tăng 9,2%.

Nông nghiệp là ngành kinh tế chủ đạo của tỉnh, cây trồng chủ lực là cao su (diện tích 74.167 ha), cà phê (21.619 ha), hồ tiêu, sâm Ngọc Linh v.v., về công nghiệp, một số ngành có lợi thế như công nghiệp chế biến, chế tạo, sản xuất và phân phối điện. Ngoài ra, Kon Tum có tiềm năng về phát triển du lịch.

Năm 2020, mục tiêu tăng trưởng kinh tế của tỉnh là 12%, chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo hướng công nghiệp và dịch vụ, chú trọng tăng trưởng chất lượng, bền vững nhằm thực hiện các mục tiêu của Kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội 05 năm giai đoạn 2016-2020.

Tác động của biến đổi khí hậu đến tỉnh Kon Tum

Do ảnh hưởng của biến đổi khí hậu, những năm gần đây trên địa bàn tỉnh đã xuất hiện nhiều hiện tượng thời tiết cực đoan như *lũ quét, lũ ống, sạt lở đất, đá, nắng nóng và hạn hán*. Các hiện tượng thời tiết nguy hiểm khác như dông, lốc xoáy, mưa đá xuất hiện thường xuyên hơn¹.

Một sự kiện đặc biệt đáng chú ý là đầu năm 2018 xuất hiện nhiều cơn bão làm sạt lở đất nghiêm trọng, hư hại hàng trăm ngôi nhà. Tình trạng bồi lấp, ngập úng đã làm thiệt hại hơn 200 ha hoa màu, gia súc bị chết đuối trong nước lũ, hư hỏng hơn 60 công trình thủy lợi, giao thông, cầu cống, tổng thiệt hại ước tính hơn 170 tỷ đồng.²

¹ Ảnh hưởng của thiên tai và biến đổi khí hậu: Nghiên cứu trường hợp tỉnh Kon Tum.

<http://en.tnu.edu.vn/Uploads/Articles/Files/371/CLIMATE%20CHANGE%20AND%20ENVIRONMENT.1.Effects%20of%20Climate%20Change-Nguyen%20Tuan%20Anh.pdf>

² <https://baotainguyenmoitruong.vn/kon-tum-canh-bao-lu-lut-lu-quet-va-sat-lo-dat-241654.html>

Hoạt động ứng phó với biến đổi khí hậu ở tỉnh Kon Tum³

Dưới đây là một số chính sách và chương trình hành động liên quan đến ứng phó với biến đổi khí hậu tại tỉnh Kon Tum.

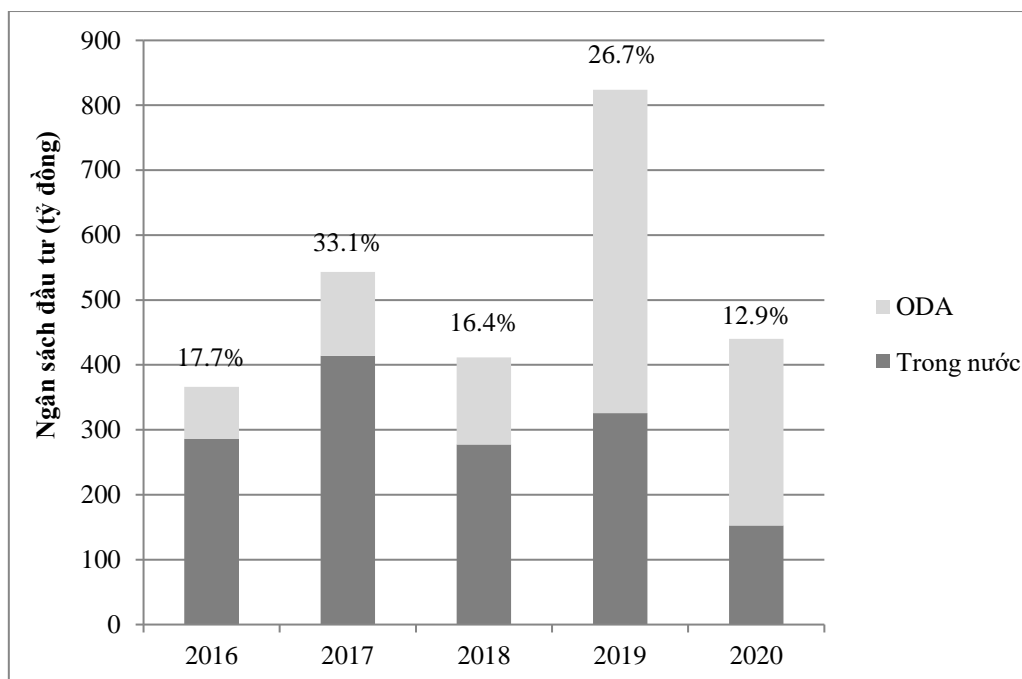
- Ban hành và thực hiện các chính sách, chương trình phát triển sinh kế bền vững cho người dân bị ảnh hưởng bởi thiên tai và biến đổi khí hậu, Chương trình, kế hoạch hành động thực hiện Chiến lược phòng chống và giảm nhẹ tác động của thiên tai giai đoạn 2008-2020.
- Đề án tổng thể khắc phục hậu quả bão số 9, phát triển kinh tế-xã hội trên địa bàn tỉnh Kon Tum giai đoạn 2010-2015.
- Đề án Nâng cao nhận thức cộng đồng và quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng trên địa bàn tỉnh Kon Tum.
- Ban hành và triển khai Kế hoạch hành động ứng phó với BĐKH của tỉnh Kon Tum đến năm 2020 và định hướng đến năm 2030⁴ với một số nội dung chính:
 - Mục tiêu: Đánh giá diễn biến các yếu tố khí hậu, xác định kịch bản biến đổi khí hậu, các tác động của biến đổi khí hậu đến từng vùng địa lý và các lĩnh vực kinh tế xã hội trên địa bàn tỉnh; đề xuất các giải pháp thích ứng, ứng phó, hạn chế ảnh hưởng tiêu cực của biến đổi khí hậu tỉnh Kon Tum đến năm 2020, tầm nhìn 2030 và danh mục các dự án, nhiệm vụ ưu tiên.
 - Định hướng: Đánh giá tác động của biến đổi khí hậu, định hướng Kế hoạch hành động cho những đối tượng chính và lồng ghép các vấn đề biến đổi khí hậu vào các chương trình, dự án, các chiến lược và các quy hoạch kế hoạch phát triển của tỉnh.
 - Nhóm giải pháp tổ chức thực hiện: Nhóm giải pháp về cơ chế chính sách; Nhóm giải pháp về khoa học và công nghệ; Nhóm giải pháp về tăng cường năng lực quản lý; Nhóm giải pháp về tài chính; Nhóm giải pháp về hợp tác khu vực và quốc tế và Nhóm giải pháp truyền thông.
- Sở TMMT tỉnh Kon Tum hiện đang xây dựng, cập nhật kế hoạch hành động ứng phó với biến đổi khí hậu giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050 và đánh giá biến đổi khí hậu tỉnh Kon Tum.

2. Tổng hợp dữ liệu về đầu tư biến đổi khí hậu ở Kon Tum

2.1 Nguồn ngân sách đầu tư cho BĐKH

³ Chỉ đề tham khảo, lồng ghép vào phần kết quả phân tích đầu tư công cho BĐKH tại từng địa phương

⁴ Ngày 09/4/2012 UBND tỉnh ban hành Quyết định số 314/QĐ-UBND về việc phê duyệt Kế hoạch hành động ứng phó với biến đổi khí hậu của tỉnh Kon Tum.

Hình 1: Tổng ngân sách đầu tư cho biến đổi khí hậu tại Kon Tum – (phần trăm chi ngân sách cho biến đổi khí hậu trên tổng chi ngân sách cho đầu tư phát triển của tỉnh được biểu thị bởi giá trị (%) trên cùng của mỗi cột)

Bảng 1: Đầu tư cho biến đổi khí hậu tại Kon Tum theo từng năm từ 2016-2020 và theo nguồn vốn

Năm	Đầu tư trong nước cho BĐKH (tỷ đồng)	Đầu tư nước ngoài cho BĐKH (tỷ đồng)	Tổng đầu tư cho BĐKH (vốn trong và ngoài nước) (tỷ đồng)	Tỷ lệ vốn đầu tư trong nước cho BĐKH (%)	Tỷ lệ vốn đầu tư nước ngoài cho BĐKH (%)	Tổng đầu tư công của tỉnh (tỷ đồng)	Tỷ lệ đầu tư cho BĐKH trên tổng đầu tư công của tỉnh (%)
2016	286,3	79,7	366,0	78,2	21,8	2.065,4	17,7
2017	414,2	128,8	543,1	76,3	23,7	1.638,8	33,1
2018	277,6	133,9	411,5	67,5	32,5	2.504,9	16,4
2019	325,9	498,1	824,0	39,6	60,4	3.082,6	26,7
2020	152,7	287,3	440,0	34,7	65,3	3.410,7	12,9

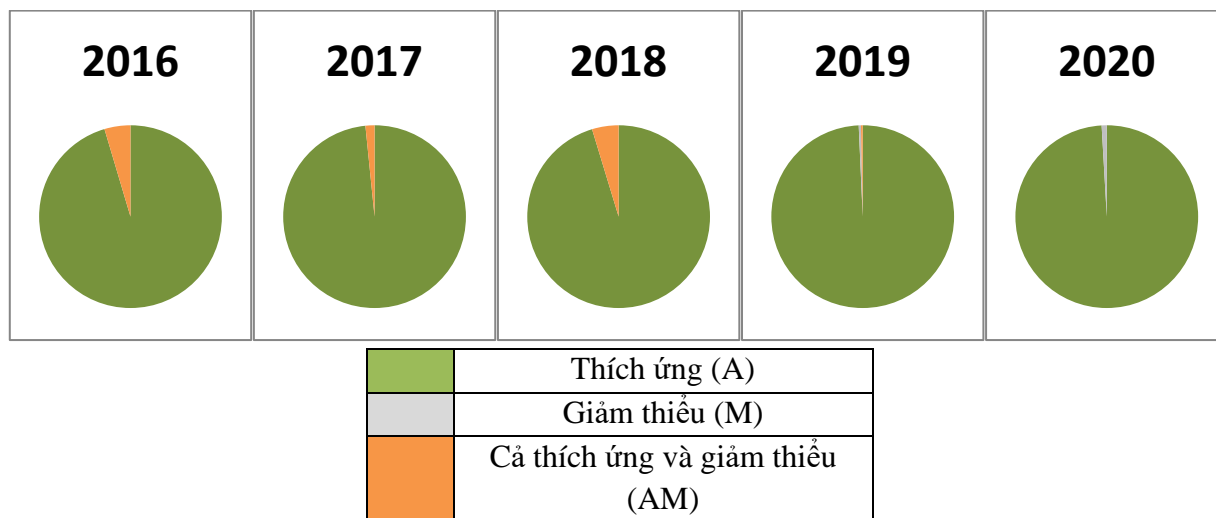
Chi đầu tư cho BĐKH bình quân giai đoạn 2016-2020 của tỉnh Kon Tum là khoảng 517 tỷ đồng/năm. Ngân sách đầu tư cho khí hậu này cao nhất vào năm 2019 (824 tỷ đồng) và thấp nhất vào năm 2016, năm bắt đầu kế hoạch trung hạn (366 tỷ đồng).

Giai đoạn 5 năm, 2016-2020, chi đầu tư cho biến đổi khí hậu bằng nguồn vốn trong nước bình quân hàng năm là 291 tỷ đồng, chiếm tới 56,4% tổng chi đầu tư, nguồn ODA đóng góp khoảng 225 tỷ đồng, chiếm 43,6%. Tỷ trọng đầu tư từ nguồn ODA thay đổi theo năm, thấp nhất là 21,8% năm 2016 và cao nhất lên tới 65,3% năm 2020.

Tỷ lệ chi đầu tư cho biến đổi khí hậu trên tổng chi đầu tư phát triển của toàn tỉnh thay đổi từ 12,9% đến 33,1%, trung bình 20,3% cho cả giai đoạn nghiên cứu.

2.2 Chi ngân sách cho biến đổi khí hậu, theo mục đích chi

a) Phân bổ loại dự án cho “thích ứng”, “giảm thiểu” hoặc cho cả “thích ứng” và “giảm thiểu”

Hình 2: Chi đầu tư cho thích ứng và giảm thiểu (Đơn vị: %)

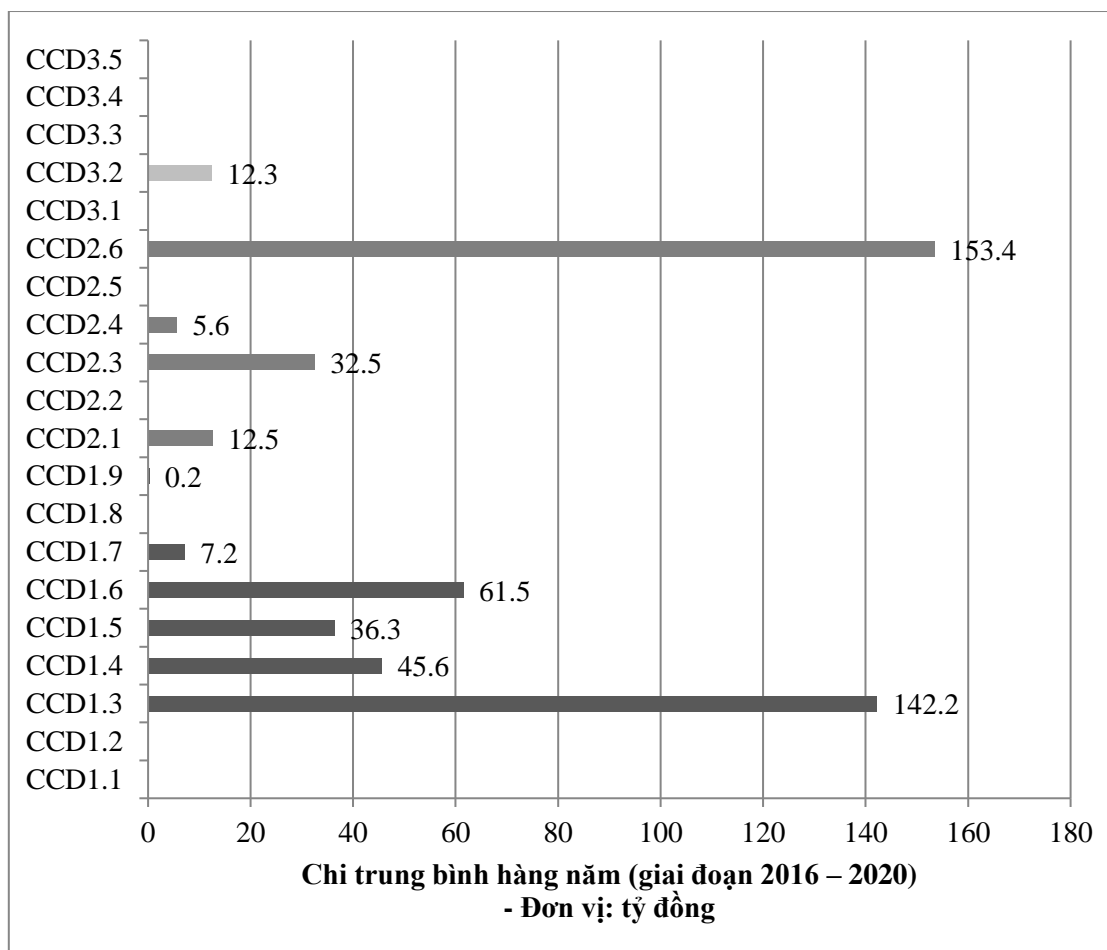
Số liệu chi tiết, đầu tư cho biến đổi khí hậu phân theo thích ứng và giảm nhẹ biến

Đơn vị: Tỷ đồng	2016		2017		2018		2019		2020	
Thích ứng	349,2	95,4%	534,3	98,4%	392,0	95,3%	818,5	99,3%	436,2	99,1%
Giảm thiểu	-	0,0%	-	0,0%	-	0,0%	3,0	0,4%	3,9	0,9%
Thích ứng & Giảm thiểu	16,8	4,6%	8,7	1,6%	19,5	4,7%	2,4	0,3%	-	0,0%

Tại Kon Tum hầu hết các dự án đầu tư liên quan đến biến đổi khí hậu thuộc lĩnh vực thích ứng, chiếm 98%, có một vài dự án giảm nhẹ với tổng chi đầu tư khoảng 7 tỷ đồng, dự án đa mục tiêu, vừa đóng góp cho giảm nhẹ và thích ứng BĐKH được thực hiện trong các năm từ 2016-2019, với tổng mức đầu tư khoảng 47,5 tỷ đồng (điển hình là các dự án về bảo vệ và quản lý tổng hợp các hệ sinh thái rừng thuộc các tỉnh Quảng Nam, Kon Tum và Gia Lai, dự án hỗ trợ đầu tư VQG Chư Mom Ray v.v.)

b) Phân bổ cho các nhiệm vụ chi đầu tư thực hiện ứng phó với biến đổi khí hậu (CCD)

Chi đầu tư cho ứng phó với biến đổi khí hậu, trung bình hằng năm giai đoạn 2016 – 2020 (đơn vị: tỷ đồng)

Về lĩnh vực dự án đầu tư cho ứng phó với biến đổi khí hậu tại địa phương, đáng lưu ý là 02 lĩnh vực: CCD 2.6, Tăng cường giảm rủi ro thiên tai, đầu tư trên 153 tỷ đồng/năm, chiếm tỷ trọng 30%; lĩnh vực CCD 1.3, Thủy lợi, đầu tư 142,2 tỷ đồng/năm, chiếm 27,9%.

Ngoài ra có khoảng 08 lĩnh vực đầu tư liên quan đến biến đổi khí hậu khác bao gồm:

- CCD 1.6 (Phát triển nông thôn và an ninh lương thực: đầu tư 61,5 tỷ đồng/năm, chiếm tỷ trọng 12,1%),
- CCD 1.4 (Đê và kè bảo vệ sông: 45,6 tỷ đồng/năm, chiếm 8,9%),
- CCD 1.5 (Chất lượng và cung cấp nước: 36,3 tỷ đồng/năm, chiếm 7,1%),
- CCD 2.3 (Giao thông: 32,5 tỷ đồng/năm; chiếm 6,4%) và

Các lĩnh vực còn lại nằm rải rác trên địa bàn tỉnh với mức đầu tư nhỏ, từ 0,2 tỷ đến 12,5 tỷ đồng/năm.

Về chính sách của địa phương liên quan đến biến đổi khí hậu và tăng trưởng xanh, UBND tỉnh đã ban hành để triển khai thực hiện: Chương trình mục tiêu quốc gia ứng phó với biến đổi khí hậu (viết tắt là CTMTQG) thực hiện trên địa bàn tỉnh, Kế hoạch hành động ứng phó với biến đổi khí hậu (CCAP), Kế hoạch hành động tăng trưởng xanh (GGAP) và Kế hoạch thực hiện Thỏa thuận Paris (PIPA), có thể thấy rằng mặc dù được đầu tư nhiều nhất nhưng một số lĩnh vực nêu trên như CCD 2.6, CCD 1.3, CCD 1.6 chưa được phản ánh rõ ràng trong GGAP và PIPA, Hành động biến đổi khí hậu. Tài liệu về kế hoạch (CCAP) có thể bao gồm những lĩnh vực này nhưng nhóm nghiên cứu không tiếp cận được để xác minh.

2.3 Chi ngân sách từ nguồn vốn ODA

Dưới đây là 05 (năm) dự án ODA lớn nhất cho biến đổi khí hậu (Tên dự án, nguồn vốn, giai đoạn đầu tư, tỷ trọng trong tổng đầu tư từ ODA):

1. Hồ chứa nước Đăk PoKei (2016-2020, 28,5%)
2. Dự án giảm nghèo Khu vực Tây nguyên - tỉnh Kon Tum (2016-2020, 28,3%)
3. Sửa chữa nâng cấp đảm bảo an toàn hồ chứa (Dự án sửa chữa và nâng cao an toàn đập (WB8)) (2016-2020, 12,3%)
4. Dự án Phát triển cơ sở hạ tầng nông thôn phục vụ sản xuất cho các tỉnh Tây Nguyên (2016-2020, 10,5%)
5. Mở rộng quy mô vệ sinh và nước sạch nông thôn dựa trên kết quả giai đoạn 2016 – 2020 (2016-2020, 9,2%)

2.4 Các công cụ lập kế hoạch và chính sách

Công cụ	Có (✓)/ Không (X)
CTMTQG về BĐKH tại địa phương, báo cáo cho giai đoạn 2015	✓
Kế hoạch hành động ứng phó với biến đổi khí hậu (CCAP)	✓ ⁵
Kế hoạch hành động tăng trưởng xanh (GGAP)	✓
Kế hoạch thực hiện Thỏa thuận Paris (PIPA)	✓
Khác: không	

⁵ Ngày 09/4/2012, UBND tỉnh ban hành Quyết định số 314 / QĐ-UBND về việc phê duyệt Kế hoạch hành động ứng phó với biến đổi khí hậu của tỉnh Kon Tum; và Ngày 25 tháng 8 năm 2020; Và, UBND tỉnh đã ban hành Kế hoạch số 3156 / UBND-NNTN triển khai Quyết định số 1055 / QĐ-TTg ngày 20/7/2020 của Thủ tướng Chính phủ về Kế hoạch quốc gia thích ứng với biến đổi khí hậu giai đoạn 2021 - 2030, tầm nhìn đến năm 2050.